

Ps 16 – op adem komen bij God / eeuwigheidszondag

Votum/groet; PP 27; gebed; Ps 42: 1, 5; lezen Ps 16; preek; Opw 727; herdenken gem leden + De mensen wie we missen; herdenken geliefden + Ik zal er zijn; herdenken doden wereldwijd + LB 766; gebed; collecte; LB 416; zegen

Bergschenhoek 20.11.2022

Altijd maar die dood **dia**

Altijd maar die dood. We lopen er elke keer weer tegenaan. Mensen van wie we houden sterven. Dat doet pijn, geeft verdriet, er ontstaat leegte en gemis. Zelf zullen we ook op een dag sterven. Dat is niet iets waar je graag aan denkt.

Altijd maar die dood. Je kunt zeggen: de dood hoort bij het leven. Mensen, dieren, planten – ze sterven nou eenmaal af en verdwijnen. Niet alles kan blijven leven tenslotte. Je kunt de dood ook verbloemen. Minder hard maken. Soms letterlijk, een bloemenzee rond een graf. Maar wat je ook zegt of doet: de dood blijft confronteren, pijn doen.

Eeuwigheidszondag is een dag waarop we samen die pijn die de dood geeft, bij ons binnen laten. Er is verdriet op deze dag. Dat mag gevoeld worden. Maar er is ook hoop. En zelfs blijdschap mag er zijn. Ook dat mag gevoeld worden. Oog in oog met de dood, kunnen we op adem komen bij God. Ik wil met Psalm 16 in de hand hierover met jullie in gesprek gaan.

Niemand gaat God te boven **dia**

Geluk, daar begint David mee in zijn lied. *Ik schuil bij u, want u bent mijn geluk, niemand gaat u te boven.* Geluk. Kwetsbaar punt. Teer. Iedereen wil gelukkig zijn. Een mooi bestaan hebben, blij, tevreden. Maar waar vind je het?

David vindt het bij God. *U bent mijn geluk, niemand gaat u te boven.* Wat denk jij als je dit zo hoort? Ik vroeg me af: als iemand aan mij zou vragen 'wat maakt jou

gelukkig', zou ik dan als eerste denken aan God? Ik denk niet dat ik meteen zou zeggen wat David zegt: *Heer, U bent mijn geluk, niemand gaat u te boven.*

Geluk, iedereen zoekt het. Wat is het? Voor de een kan dat zijn je rijkdom en je welvaart, financiële zekerheid. Voor de ander kan een mooie carrière je geluk betekenen, gelukkig zijn vanwege het werk dat je doet. Of geluk is dat je gezond bent. Geluk is de vrijheid om te doen wat je wilt. Geluk kan zijn de bevrediging van je verlangens: geld, seks, macht. David kende het van dichtbij. Hij heeft ook in dat soort dingen zijn geluk gezocht. Hij ziet dat anderen het doen. Hij heeft het over goden. Idolen. De mensen hebben hun idolen. Bij hen zoeken ze hun geluk. Maar vinden ze het ook bij die idolen? *Wie u volgt wacht veel verdriet*, zegt David. Worden we echt gelukkig, van de dingen die ons gelukkig maken?

Maar niemand gaat u te boven. Misschien dat je juist oog in oog met de dood voelt hoe waar Davids woorden zijn. Als de dood komt, bij jezelf, bij mensen van wie je houdt, wat is dan nog belangrijk? Alles wordt relatief. Alles moet je loslaten. Ik hoor het bij mensen op weg naar hun sterven of met wie ik meeloop in de tijd dat hun geliefde is gestorven. Alles is betrekkelijk. Uiteindelijk blijft alleen God over. Als Hij er niet is, wat heb je dan nog? Niemand gaat Hem te boven.

Bij Hem ben je veilig **dia**

U bent mijn geluk, zegt David. Maar wat is dat dan, dat geluk waar hij het over heeft? Hoe ziet het eruit? Ik ging zoeken in de psalm en ik kwam eigenlijk niet zo veel concreets tegen. Het blijft een beetje vaag, zo lijkt het. *Een lieflijk land is voor mij uitgemeten, ik ben verrukt van wat mij is toebedeeld.* Dat is wel redelijk concreet. Erfdeel, staat daar in het Hebreeuws. Het stuk land dat iedere Israëliet kreeg als zijn persoonlijk eigendom. Jouw land. Maar David zegt niet: mijn geluk is dat ik goed kan leven op mijn land en mij daar kan settelen.

Het gaat David maar om één ding. God zelf. *U bent mijn bezit, u bent mijn levensbeker.* U heb ik nodig, de rest is overbodig. *Steeds houd ik de HEER voor ogen, met Hem aan mijn zijde wankel ik niet.* God zelf dus. Hij aan mijn zij. Hij naast

mij. Zo ziet mijn geluk eruit, zegt David. Ik ben veilig bij u – dat maakt mij blij en tevreden. Meer hoef ik niet.

Oké, dat is mooi. Maar straks ga je dood, en dan? Ben je ook veilig tegen de dood? Is God ook dan naast je? Voor veel mensen betekent dood gaan dat je gewoon weg bent. Je verdwijnt in het graf en er blijft niks van je over. Alleen de herinneringen.

Mijn oog viel op vers 9: *Mijn lichaam voelt zich veilig en beschermt*. Dat viel me op. David zegt niet: *Ik voel mij veilig bij God*. Maar: mijn lichaam. Mijn vlees staat daar. God bekommert zich niet alleen om mijn ziel, maar ook om mijn lijf. Ik ben met huid en haar veilig bij God, zo iets zegt David hier.

Het is een van de dingen die ik zo bijzonder vind aan hoe de Bijbel spreekt over doodgaan, sterven. Die aandacht van God voor ons lichaam. Ons lichaam verdwijnt, vergaat in een graf. Maar daarmee is het niet weg. God vergeet jouw lichaam niet. Hij redt ons mensen met huid en haar. Hoe precies, dat is nog verborgen. Maar straks zul je weer een lijf hebben. Als de graven open gaan. Ik geloof de opstanding van het lichaam – Apostolische Geloofsbelijdenis. *Mijn lichaam voelt zich veilig en beschermt*. Bij hem ben jij, met lichaam en al, veilig.

Je zult niet sterven, maar leven **dia**

En dan staat er iets heel gek in de psalm. *U levert mij niet over aan het dodenrijk en laat uw trouwe dienaar het graf niet zien*. Raar. Ik hoef niet naar het graf... Echt wel. Daar komen we allemaal terecht. Daar leggen we onze geliefden neer: in een graf. Waar gaat dit over?

Ik denk dat David zelf vooral heeft gedacht aan zijn leven hier en nu. Dat hij een soort omschrijving geeft van wat God voor hem zal doen: God zal hem een lang leven geven. Dat gebeurt vaker in het Oude Testament: geluk wordt aards ingevuld met bijvoorbeeld een lang leven.

Maar er is meer. Davids woorden krijgen ook een plek in het Nieuwe Testament. In de Pinksterpreek van Petrus (Hand. 2,25-28). En Petrus zegt: Psalm 16 gaat over Jezus. *De dood kon niet zijn macht over Hem houden*, zegt hij letterlijk. God liet Jezus opstaan uit de dood. Dus: God heeft hem het graf niet laten zien. Omdat het over Jezus gaat, kan het ook over jou gaan. Jij mag met Jezus opstaan uit de dood. Ook voor jou en mij geldt dus, dankzij je geloof in Jezus: De dood zal mij niet kunnen vast houden. Ik zal niet sterven, maar leven. *Wie in Mij gelooft zal leven, ook al is Hij gestorven en ieder die leeft en in mij gelooft zal nooit sterven* (Joh 11, 25-26). Jezus' eigen woorden.

Altijd maar die dood, zei ik aan het begin. Dat zwarte gat waar je in verdwijnt. Nee dus, is de boodschap. Dat graf zal jouw plek niet zijn. *U levert mij niet over aan het dodenrijk en laat uw trouwe dienaar het graf niet zien*. Samen met Jezus kun je de dood in de ogen kijken. Ik zal niet sterven, maar leven. Gegarandeerd. Door Jezus zelf.

Je zult voor altijd bij God zijn **dia**

Daarom verheugt zich mijn hart en juicht mijn ziel. Waar David bij uitkomt. Intense blijdschap. Een juichende ziel. Wat ben ik blij met God! Niet altijd makkelijk om dat ook te voelen, vind je niet? Zeker niet rondom de dood. Dan rouwen we en hebben we verdriet.

Denk niet het bij David zo vanzelf kwam. *Behoed mij, God, bij u schuil ik*, zo begint David zijn gebed. Ook hij kende de ervaring van gevaar, bedreiging, een schuilplaats nodig hebben in alles wat op je afkomt. Maar David zingt zich er boven uit: God is grootste vreugde. Ik zal altijd bij Hem zijn. *Overvloedige vreugde in uw nabijheid, voor altijd een lieflijke plek aan uw zijde*.

Ik zei al: David zal vooral gedacht hebben aan zijn leven hier en nu. Zijn vreugde en blijdschap: ik altijd bij God en Hij bij mij. En daarom blij, tevreden, gelukkig.

Maar je mag het dus ook verder trekken. Als je de psalm vanuit Jezus gaat lezen. Net als Petrus doet. Dan komt er iets bij. Voor altijd bij God? Niet alleen vandaag, ook straks, als de dood komt. Sterker nog, dan zal het waar worden als nooit tevoren: overvloedige vreugde in Gods nabijheid, voor altijd een lieflijke plek aan zijn zijde.

In de WOII was er een Duitse predikant, Dietrich Bonhoeffer, die meedeed aan een complot tegen Hitler. Hij werd gevangengenomen. Een paar weken voor de bevrijding werd hij ter dood gebracht. Toen hij het schavot opliep waren zijn laatste woorden: 'Dit is niet het einde, maar het begin'. Zo is het. De dood: niet het einde. Maar het begin: voor altijd bij God, een lieflijke plek aan zijn zijde, overvloedige vreugde in zijn nabijheid.

Dat zijn grote woorden allemaal. Maken ze dood zachter? Nee, die blijft hard en wreed. Niks van de pijn en het verdriet wordt ontkend. Maar toch, jij en ik, we mogen deze woorden in de mond nemen. Als een juichkreet bij een graf, dwars tegen de vernietiging van de dood in. Dit is niet het einde, maar het begin. Ik zal voor altijd bij God zijn.

Slot **dia**

Lieve mensen, op eeuwigheidszondag denken we aan gestorven geliefden. We voelen ons eigen verdriet, of dat van anderen. Maar Goddank kunnen we ook gedenken in hoop. Met een ondertoon van vreugde. Omdat dit is wat je mag weten: Als je je geluk zoekt bij God, dan ben je bij Hem veilig, zul je niet sterven maar leven, en zul je voor altijd bij God zijn. De dood: niet het einde, maar het nieuwe begin. Het begin van de eeuwigheid die God voor jou heeft bestemd. U hebt iets moois bedacht, en straks is het van mij.

Amen